

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто пошт. шл. 143322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем.
Рукописи не повертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в крію 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 13 лей,
Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зима адреси і год.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИКЛАДКА
20 сот.

Конгрес національних меншостей.

Женева, 26. серпня 1926.

Всі справи нинішнього дня обертаються довкола внесення української делегації, щоб на днешній порядок другого конгресу національних меншостей поставити справу зміни кордонів існуючих держав і справу самостійності поневолених народів. Тому, що в програмі конгресу не передбачено справи територіальних змін сучасних держав, настрій на конгресі вельми напружені. Домагання Українців, щоб конгрес розглянув справу географічних та етнографічних кордонів, більшість делегатів вважає слушним, всеж таки з тактичних причин голосуватиме проти українського внесення.

Прикро вражає холодне відношення членів Ліги Націй, які пере-

бувають тепер у Женеві, до конгресу. Деякі з тих членів заявляють без обиняків, що справа національних меншостей є внутрішньою справою окремих держав, а не Ліги.

Група німецьких делегатів з Чехословаччини предложила внесення на утворення окремої Ліги Національних Меншостей.

Женева, 26. серпня 1926.

Як було до передбачення, внесення Українців і Білорусинів на поставлення на днешньому порядку нарад справи територіальних змін існуючих держав — перепало. Українці і Білорусини беруть участь у конгресі тільки в характері обсерваторів. Конгрес радить виключно над справами культурними й господарськими.

Перед зборами Ліги Націй.

Англія і Франція за співпрацю з Німцями. — Перестарілий механізм Ліги Націй. — Делегати Німеччини. — Нота Еспанії в справі Танжеру. — 15-літній мандат?

Берлін, 26. серпня 1926.

„Тегліхе Рундшав“ повідомляє, що різні моменти, а зокрема побут славного французького правника Фромажота в Берліні вказують на те, що як Англія, так і Франція хочуть працювати над реорганізацією Ліги Націй тільки в порозумінні з Німцями. Виходом з ситуації має бути, правда, проєкт лорда Сесіля, однак не виключена річ, як думас „Тегліхе Рундшав“, що контрагенти льокарського пакту бажалиб у тому проєкті поробити деякі зміни.

„Люкаль-Аншайгер“ оголошує аступну статтю, в якій звертається проти Ліги Націй, бо це інституція незалежна до того, щоб не допустити до війни. Перестарілий механізм Ліги Націй викликає — на думку того щоденника — у всіх народів інстинктивний відрив, який має на цілі забезпечити мир на основі індивідуальних трактатів.

„Фоссіше Цтг.“ висказує згоду, що на делегатів до Женеві призначені будуть з парламентаристів соціаліст Брайтшайд, націоналіст Гей, демократ гр. Бернсдорф і центрист д-р Касс. Останній виїхав би тільки тоді до Женеві, якби аншайгер д-р Маркс не міг сам туди

поїхати. Народню партію репрезентуватиме міністр закордонних справ Штресман, під якого проведом стоять ціла німецька делегація.

Часописи повідомляють, що еспанський амбасадор у Римі зложив в італійським міністерстві закордонних справ іменем свого уряду ноту в справі Танжеру.

В зв'язі з цим „Джорнале д'Італія“ пише: На бажання Мусоліні справа Танжеру і місця в Раді Ліги Націй зі стадії словної дискусії ввійшла в стадію виміни нот. Це процедура далеко звязкіша і тим більше цікава, що відбувається на передодні зборів Ліги Націй. Часопис додає, що нота Еспанії стверджує виразно попереднє становище її в справі постійного місця в Раді Ліги Націй і в справі Танжеру.

„Івнінг Стендерд“ повідомляє, що англійський уряд схильний прийняти еспанські пропозиції в справі Танжеру.

„Берлін. Тгблт.“ повідомляє з Лондону, що Прімо де Рівера готов зректись плану прилучення Танжеру до еспанської поліси, а вдовольниться мандатом над полоєю Танжеру на протяз 15 літ.

Демонстрації фашистів проти Бенеша.

Прага, 26. червня 1926.

Вчора відбулися в Празі знову збори фашистів, які після їх закінчення демонстрували по вулицях міста проти мін. закорд. справ Бенеша. Поліція демонстрантів розігнала.

Америка повинна готовитися до війни.

Берлін, 26. серпня 1926.

Член Американського Хемічного Товариства проф. Норіс у промові в Університеті заявив, що такова війна є гумантарніша, як усі інші способи ведення війни. Обмеження зброєнь не є фактичним роззброєнням, бо фабрики кожної хвили можуть приготувати хемічну зброю. Найближча війна буде хемічна й Америка повинна поробити до неї відповідні приготування.

Зірвання взаємин між Чіле і Болівією.

Лондон, 26. серпня 1926.

Зі Сантьяго повідомляють, що взаємини між Чіле і Болівією погіршилися так дуже, що слід числити ся з можливістю їх зірвання. Конфлікт повстав у справі поліси Антофагаста, яку тепер має Чіле. Болівія домагається тепер звороту тої території. В Сантьяго відбулася велика демонстрація при участі около 6000 людей. Маніфестанти намагалися здемолювати будинок чилійського консуляту. Поліція привернула порядок.

Згальна мобілізація в Сирії.

Цизен, 26. серпня 1926.

„Н. Вр. Тагбл.“ повідомляє з Бейруту, що сирійські повстанці зачали нову офензиву. Султан видав прокламацію, в якій ззиває до зброї всіх мушин, що скінчили 20-ий рік життя і зарядив мобілізацію цілого населення.

У Мароко бють Жидів.

Варшава, 26. серпня 1926.

Варшавські жидівські часописи помістили вістки з Лондону про антисемітські заворушення у Мароко.

Засуд „гохштаппера“.

Варшава, 26. серпня 1926.

У Варшаві ставала перед судом український „гохштаппер“ Павло Штайнгель Стрільченко, 32-літній багаторазовий молодик, що має за собою цілу низку ошуканств на велику суму. П. Штайнгель (прізвисько „Стрільченко“) жив від кількох років з того, що натязав під різними видами багатих людей на різні більш і менш суми. Фальшував також всякі документи. Він сидів уже двічі по шість місяців за ошуканства, а тим разом дістав цілий рік арешту. Павло Штайнгель Стрільченко — це дуже пристойний, асоційний, елегантний мушина, родом з Києва. Був колись навіть студентом університету, а тепер уває „на дво“.

Біржа.

Гроші.

Курс готівкового долара 892—899. На валютно-девізовій біржі ждали за ефектним доларом 304, 894 і т.п., офірували по 899. Банк Польський платив без зміни еф. долара 897, девизи 900.

Збіжжя.

Пшениця дуже пошукувана при слабкій податі з причини малого дозволу ціна иде агору. Жито також пошукувале при адекватних цінах. У всієї достаточна податка жита цінах. Тенденція на покриття запотребування. Ціни загальні удержані. Настрий оцінки нова опіючі без трансакцій: оцінка нова опіючі з негальною доставкою 40, пшениця нова солянська з нег. дост. 43, жито нове з нег. дост. 3030, овес новий з нег. дост. 24.

Революція в Греції.

Суд над Пангальосом. — Творення коаліційного уряду. — Греція і Югославія.

В день, 26. серпня 1926.

„Попольо д'Італія“ довідується з Атен, що Кондуріотіс прийняв становище президента республіки лише під умовиною, що до трьох місяців відбудуться нові вибори. Що торкається долі ген. Пангальоса, то він стане перед спеціальним судом. Ген. Конділіс заявив, що председником того суду буде йменований Зелімоніс. Завданням його буде опрацювання регуляміну, на основі якого утворють спеціальну судейську колегію.

„Н. Фр. Пр.“ повідомляє з Атен,

що творення коаліційного уряду натрапляє на щораз більш труднощі з причини відмовного становища зрештою партії Гунариса і Тсальдарія. Ген. Конділіс заявив, що утворить есентуально уряд без антажування політичних партій.

Конділіс прийняв справоздавача білгородської „Політики“. Заявив йому в справі взаємин Греції до Югославії, що спільні інтереси обох країв вимагають дальшої співпраці. Знаю, — сказав Конділіс — що Югославія потребує від Греції деяких поступок у союзницькій при-тани.

Чинник рівноваги?

II.

Коли стверджуємо захитання, а навіть відсутність природного чинника рівноваги, то не тому, щоб осуджувати Українську Парламентарну Репрезентацію і її — на жаль — мало позитивну діяльність, тільки тому, що бажавмо по своїх силах причинитися до створення якраз того чинника.

Все має свої причини, ніщо не діється безпричинно, а тимчасем і слаба позиція природного чинника рівноваги має своє оправдання, свої причини. Після її сенатори, стунаючи на польській парламентарній терен, входили на терен собі мало відомий або й зовсім невідомий. До парламентарного життя взагалі, а до польського зокрема, яке було в пеленках, і яке дуже марканти відбігло від дійсного парламентаризму, вони не були як слід підготовані. До того ж і до загальної підготовки до громадської діяльності багатьох членів Парл. Репрезентації можна було ставити досить великі побажання. Вкінці від хвилі обсади північно західних укр. іслських земель польськими військами, тамошні дячі, з яких крута й повстало народна представництво, у створенні умов перебували у специфічному гетті, будучи відрізаними не лише від цілого світа, але навіть від Галичини. Причини, що склалися на таке, а не інше формування фізіономії Української Парл. Репрезентації, на такі, а не інші напрямки її діяльності, — можнаб подати далеко більше.

Після перших кроків наступили перші розчарування, які потягнули за собою глибші потрясення, як того можна було сподіватися, як це оправдували дійсні умовини. Без сумніву, вислідом цих розчарувань з одного боку було шукання опори в чужих силах, підпорядкування частини народних виборців напіввольним ідеям, а з другого боку почала витворюватися нехоті спершу до Галичан і їх „грізні“, а далі почав промовувати собі шлях і внутрішній розбрат. Після перших, формально святкових зустріт, між представниками одного і того самого народу, хоч столітніми розділеного штучними кордонами, починають з'являтися чисто формальні непорозуміння, люди починають говорити окремими мовами, далі помічається добування і „сокальський кордон“, досі цупко консервовані нашими противниками, тепер адержується такі нашими руками.

Задалеко завів би нас розгляд усіх накопичуваних причин існуючого в Парл. Репрезентації стану річей, стану, що довів до захитання чинника рівноваги. Хоч з другого боку слід зазначити, що крайня пора, щоб і це явище обговорити асесторонно й об'єктивно.

Фактом є, що чинник рівноваги не відіграв тієї ролі, не сповнив того завдання, яке йому належить по йогож таки природі.

Досі ми говорили про Парл. Репрезентацію — як чинник рівноваги в широкому громадському розумінні. Тепер мусимо звернутися у вагу на захитання чинника рівноваги в вузькому внутрішньому значенні. Чи вузько внутрішньому значенні один зі союзних клубів — навіть білоруський що „дейшов“ адово-

Поширення і почитання „Живої Дов”
 гарантують успіх реклами.
 Замовлення приймає редакція „Живої
 Дов”. Коломия, Нова 1. 371 1-1

Мусиш бути моєю!

сталою прикличкою по випробуванню
і знову широким екстракту АГРУМІНА
Генеральне представництво на Польщу:

ТИТАНИ, Львів Ріанницька 8.

1247a)

69-75

вести санацію внутрішніми силами
Франції: шляхом продажі держав-
них монополій і діб, при рівно-
часній радикальній адміністративній
реформі в дусі суцільно прогісоці-
алістичній і навіть протипарлямен-
таристичній, себто в змислі бодай
50 відсоткової редукції державної
бюрократії — відома річ, що одним
з ідеалів соціалізму є перетворити
всіх громадян у державних урядо-
вців, а всіх дітей у вихованців си-
рських державних захистів; тай
що найкращим засобом парламен-
таристичного режиму є безліч за-
пеканих від послів — урядовців
і кандидатів на урядовців.

Але про все це в найближчому
дописі.
В. Левницький.

Провокація.

Чого вчать на курсах народних
учителів.

Заходами Повітової Шкільної Ра-
ди в Бібрці відбуваються в Ходо-
рові (початі 1. серпня 1926 р.) для
народного вчителів чотиритиж-
неві курси співу і гімнастики. На
них стягнуто понад пів сотні учи-
телів, серед яких більша половина
вчителі української народності, що
вчать у школах призначених для
української дітвори. Інспектор Ко-
сцьєльський (про якого голосно го-
дяться, що предки його нічого
спільного з косяком не мали, а
тільки з церквою) стягнув від цих
бідлах по 30 зод. на заплату шов-
ністично настроєних професорів
курсу, які на протязі всього часу
ні словом не згадали українському
учителів про пісню для української
шкільної дітвори, а тільки викри-
вляли та калічили душу україн-
ського вчителів, що — мовляв
— тут виключно польський учи-
тель, польська школа та вивчали
їх країно провокуючих пісень зі
співаними, затвердженого мін. освіти.

А які прекрасні квітки любови
ближнього, пошанівку української
нації, які благородні і величні по-
чуття мають викликати ті „пат-
ріотичні“ пісні, нехай свідчить
текст одної з них під написом
„Lwowskie Oręła“ (слова Walerji
Szalay-Groele, як бачимо — спра-
ведливої Польщі, а музика Фелікса
Новоїсьського)! Ось оригінальний
текст цієї пісні-провокації:

1.

Hord ukraińskich dzieł, zeń
Lwów otoczyła piaskary,
Jako pochodnia cały gród
Ogniem rozgorzał ołtary.
Darmo jednarkie chytry wróg
Stogie już tłoczył nam pięta:
Murem niezłomnym strzegły bramy
Lwowskie Oręła! Lwowskie Oręła!

2.

Nie krzepył męże wpraw i w łój
rłufy blizujące pancerna,
Jeno chłopięta w wiosnie dni
Oziwały zasłupę tyrcerac!
Ciełki karabin krwawą broń
Słabo i mało rączęta:
Syny twe, Bimły Orle nasz,
Lwowskie Oręła! Lwowskie Oręła!

3.

Lwów, że nie skonał w dob'e tel,
Ucieł, że w nim polski dół pionoie —
Ich potym goroy wprawil to,
Ich krew i zerca i dioniel!
Włascie Ci pamięć, sława, cześć
Legio przestupa i święta!
Lwowie, nie zginięsz! Strzegą cię
Twoje Oręła! Twoje Oręła!

Не думай, читачу, що це може
відокремлений твір малої й ано-
мальної душі, що це може тільки
пісня, поручена і затверджена не-
офіційним, але дійсним львівським
куратором М. Прушинським. Ні!
Ця пісня знаходиться в співанику
„Człednoczona Polska“, Spiewnik na
chór mieszany. Przyjęty i polec-

u y przez Departament Wyzn i Reli-
gijnych i Oświecenia Publicznego przy
Ministerstwie b. Dz. Prusk. P lechny
do uzywnia w szkół ch średnicj po-
stałowieni m sekcji szkolnictwa śred-
niego Ministerstwa W. R. i O. P. z
dni 16/9 1920 r. Nr. 1554.

Отже ця пісня, поручена найви-
щими чинниками в Польщі. Вона
— видно — викликає такі релі-
гійні почуття і так благородно
освічує, що її поручили до вжитку
в усіх школах, не виключаючи й
українських, найвищі освітні з
мін. ред. відрієсордань й освіти.

Є це низька, чисто зоологічна
провокація, а може й щось гірше.
Не маємо налі, щоб ця наша за-
мітка привела до опам'ятання про-
вокаторів. Тому обмежимося тільки
до висловлення крайньої погорди на
адресу всіх тих, які нікчемною брех-
нею і авірською ненавистю затро-
юють душу молодого покоління.
Таке „виховання“ і культивування
„благородних“ почуттів мусить пім-
ститися на вихователів і вихованках.

Організаційний рух.

Повітовий Зізд УНДО в Зборові.

„Свобода“, орган Українського Націо-
нально-демократичного Об'єднання пише:
Дня 17. серпня в домі Рідної Школи
в Зборові відбувся Повіт.ий Народний
Зізд. Делгати були з 22 громад у числі
46 (2 адвокати, 10 священиків, решта
селян). Всіх привітав краснорічливою про-
мовою місцевий адв. д-р Вол. Ле-
вицький. По виборі президії в особах
о. Онуфрія Гайовського, п. Ми-
коли Кузьмина й Олексія Ба-
грія забрав голос делегат Ценр. Комі-
тету Українського Нац.-Дем. Об'єднання
п. Олександра Черкавський, щоб по-
яснити програму партії і вказати на вагу
політичної організації. Відтак вивчалася
дискусія, в котрій між ин. забирали голос
д-р Вол. Левицький, о. Гайовський, п. Ба-
грія і Василь Зварич. Зізд покінчено ви-
бором Повітового Нар. Комітету, в склад
котрого увійшли: д-р Вол. Левицький як
голова (вибраний через аклямацію) і о.
Василь Кулик (Зборов), Микола Кузьмин
(Озірна), Андрій Глиний (Лідзачки), О-
лександр Багрія (Зборов), Осип Стойке-
вич (Зборов), о. д-р Андр. Ішак (Мільно),
Іван Голова (Озеряни), Осип Макух (Пі-
сичів), Осип Анін (Кальне) й Іларій Стел-
мах (Габрицькі). Для Закозетичин, котра
не мала а огляду на велику віддачу від
Зборови обіслати Зізд, зарезервовано
три місця в Комітеті. По останнім слові
президії і нововибраного голови покінчено
наради.
Уч сні.

НОВИНКИ.

— Початок шкільного року 15.
вересня. Розпорядок у справі не
ресуєння початку шкільного ро-
ку на день 15. вересня обов'язує
всі державні і приватні школи на
просторі цілої Польщі.

— Вписи до мужської, фахово-
доповнюючої вечірної школи (Рідної
Школи) У. П. Т-ва у Львові, ко-
нцесіонованої Шкільною Владою,
при вул. Городицькій ч. 95.
відбудуться до приготавлючої
класи та до перших, других і тре-
тих клас у днях 30. і 31. серпня
та 1., 2., 3. і 4. вересня 1926 від
4—6 години пополудні. До приг.
і до перших клас приймається уче-
ників-терміаторів усіх фахів, до
других клас слюсарів, столярів і
шевців, а до третіх клас слюсарів
і столярів.

— Вписи до жіночої фахово-до-
повнюючої вечірної школи (Рідної
Школи) У. П. Т-ва у Львові, ко-
нцесіонованої Шкільною Владою,
а саме до приготавлючої, першої,
другої і третьої клас для учениць-
терміаторок різних фахів, відбу-
дуться при площі св. Юра ч. 5 в
тій самій часі.

— З музичного світа. Повідом-
ляють нас, що п. Марія Свірс-
ська, учениця проф. Заремби, ві-
дома вже нашій публіці з концер-
тової естради, дебютує в суботу,
28. п. м. у „Княжий чардаш“ у
львівському міському театрі. Не
сумніваємося, що дебют п. Свірс-
ської стягне до театру також знач-
ну частину нашої публіки. При
цій нагоді приходить висловити
жаль з того приводу, що ізза від-
сутності українського театру, на-
ступні кращі сили примушені висту-
пати в чужих театрах. — Одно-

НЕРОЗЛУЧНІ ОХОРОННІ ЗНАКИ ОЛЕНЬ І ШІХТ

є найбільшою гарантією доброти і чистоти мила.

Хто дбає о білля і руки,
Хто хоче заощадити собі труду,
125 нехай не дозволяє вловити собі, що інші мила є також добрі.
Нехай жадає тільки найліпшого мила

ОЛЕНЬ-ШІХТ.

часно довідуємося, що відома ві-
денська п'яністка п. Володимира
Божейківи переходить цього
року на постійний побут до Льво-
ва. Вітаючи шан. артистку на рід-
ній землі, бажаємо їй якнайкращих
успіхів.

— „Чудо“ у Львові. Зацікавлені
сензаційними відомостями львів-
ської польської т. зв. жовтої преси
про об'явлення чудотворної ікони
Богородиці в сутерінах при вул.
Св. Софії, вистали ми одного з
наших співробітників під костел
св. Миколая, зна якого стінах по-
вішено „чудотворну“ ікону. Наві
співробітник завважив уже на су-
єдучих з вул. Миколая вулицях
помітне оживлення руху і групи
жінотства, що горлячково обгово-
рювали чудо. На вісці, на терасі
перед костелом св. Миколая збра-
лася маса людей, переважно жінок
зі сфер пролетаріату, що на вко-
лішках співали акафист до Бого-
родиці. Тут же зібрався незнач-
на кількість проханів і калів, що за-
бажали використати „чудо“ для
власного зарієку. Сам предмет не-
звичайної адорації („чудотворна“
ікона) — це найвишайший яри-
рочний олеодрук чеського фабри-
кату, оправлений в брунатні де-
ректині рами під склом різ-
нитись від свого реаліст. немудо-
творної ікони Ісуса тогом по-
ходження (що завішена для поря-
дк поруч першої) тільки більшою
чистотою і степенем законсерво-
вання, оправдані тим, що Бого-
родиця під шклом, а Ісус без шкла.
Дивлячися на той неважливіший
олеодрук Богородиці і товни про-
стодюда, що його адорують мож-
на тільки дивуватися темноті та
забобинності з одного боку, а
шарлатанерії з другого боку. В ви-
нішнім „Слові Польським“ помітив
парох костела св. Миколая ви-
снення в справі „чуда“, чи радше
пояснення, чому він спровадив
образ до костела. В понеділок 22.
серпня звернулася до нього по-
ліція біля год. 6. вечером, щоб
він як парох явився щось з тим
мим „чудотворно“ відновленням
у сутерінах при вул. Софії обра-
зом, бо цілий день збирається там
маса людей та приймає велику ко-
мунацію, а навіть трамвайний рух.
Парох о. Соколовський звер-
нувся за вказівками до консисто-

рії, а та казала перенести обра-
з до костела. Це мусів зробити, бо
поліція не хотіла знелажати релі-
гійних почуттів товпи, силою її
розганяти не могла. Тепер ця тов-
па збирається вже свобідно не-
тамухчи в такій значній мірі руху
перед костелом св. Миколая.

— Фабрику натуральних сві-
доств у Львові викрила поліція.
„Фабрикантом“ був студент уні-
верситету Познань, що при помоці
близькит та початок IV. гімназії
у Львові фабрикавав за дозри
патенти на „зрілх“ людей. В афе-
ру в вмотаних багато осіб, тому
покимо поліція держить всі імена
в таємниці.

— Ucrainica. В білоруській
часопису „Славянская Ніва“, що
виходить у Вильні (1926, ч. 12),
є дова замітка „Янка Купала і
Т. Шевченко“, автор негатавно
ставиться до статті Л. Луцеза під
ти-же заг. в „Л. Н.-Вістнику“.
У „Prager Pre“ (ч. 150.) є за-
мітка під таким самим заголовком
автор її реферує безсторонно на-
укову працю Л. Луцеза, стаючи
тиксамим в обороні його стано-
вила — проти критики „Сла-
вської Ніви“. — В „Prager Pre“
1926, з 30. VII. є замітка „Tatja
Sevčenko in der ruse-poem uakischen
Lit-rat“, де зреферована стаття
Луки Луцеза із „Нової України“.
1926, ч. III.—IV. „Т. Шевченко та
Чехи і Словаки“. В „Prager Presse“
з 20. п. м. поміщена замітка
п. з. „Мистецтво на Україні“. В
тому самому щоденнику з 21. п. м.
є в „Славянському Орґані“ віс-
ті „Україна“, в якому зреферовано
статтю Миколи Бороського про
населення Київ з абриної праці
„Київ і його околиця“, виданої
Всеукраїнською Академією Наук.
Там же подана більша замітка п. з.
„Причини до лексики україн-
ських граверів“ на основі праці
історика мистецтва Павла Попова
п. з. „Матеріали до словника укра-
їнських граверів“.

— Вломи і крадіжки стали у
Львові потентним явищем. На днях
вломидиє злодіи до помешкання
учит. української гімназії Михайла
Посацького при вул. Мохнатко-
го 31 і забрали йому цілу гар-
деробу й біжуретерію. Проф.
Посацького, як довідуємося, тепер у
Львові нема. Подібних вломів до-

цію", аналогічну до українського, стільки разів не зміняв своєї пристрасті, що наш клуб. Четвертина всієї Української Парла. Репрезентації, а майже половина всіх членів соймового клубу вже побувала на відпочинку в станіщій голови, а коли мати на увазі й членів пристрасті, то ледве чи знайдеться посол, який не доступив би вже найвищих станіщів в організації клубу. Можна дуже високо цінити "демократичні" прийоми наших вибранців, але одночасно слід ствердити, що ті вічні, часто безосновні зміни авторитетів, анархічні настрої, згодять наші принципи відповідальності, підкопують, або і в зародку нищать всяке змагання до утвердження невідкличного в громадському житті авторитетів.

В останньому часі ті "демократичні" прийоми перетворилися в своєрідну диктатуру. Одна з фракцій клубу, яка є в меншості, добувши президію узурпує собі право на провід Парла. Репрезентації. Домогання коаліційної президії, яка була би висловом і всіх трьох напрямів клубу, а що найменше двох уже скрісталізованих, зустрічається з послідовною відмовою державної влади. Вони не лише відмовляються підпорядкуватися владі і відповідальності, але й погрожують, що кожна спроба пригнобити до них демократичні принципи викличе реакцію у формі сепаратизму з клубу.

Таким чином тут захитується чинник рівноваги вже в організації народного представництва. Чи треба вказувати на хворобливість цього явища, коли президія є висловом політики і тактики однієї меншості однієї фракції, а знову та фракція репрезентує тільки політичну меншість організованого громадянства на парламентарній арені. А це — очевидно — доводить до розпряжності в клубі, видигає елемент взаємного недовіри, перепливає всякі консолідаційні спроби, викликає легковажне відношення до народного представництва у своїх і чужих, не дає змоги створити такої дуже потрібної у нас чинника, як авторитет.

В інтересі народного представництва, його поваги і значіння було би усунути ці аномалії та повернути Парла. Репрезентації як цілості і всім її членам зокрема належне становище в політичному і загально-громадському житті. Першим кроком у цьому напрямку повинно бути створення коаліційної президії. Коли клуб є коаліцією трьох груп, то зовсім природно, що й президія повинна бути еманцією цієї коаліційності. Тоді відповідальність булаб розложена в рівній мірі на всі групи. Друге, що повинна принести зі собою найближча будучність, — це кристалізація безпартійних. В сучасних умовах безпартійний активний політик, себто громадянсько відповідальна без виробленого світогляду людина, є разячою аномалією. Тим більше такою аномалією є група, до того ж нічим незв'язана зі собою, безпартійних. В Нац. Конвенті, під час французької революції, якщо можна провести аналогію, безпартійні мали "горду" назву "болота". На них спиралися страшна диктатура Робесп'єра, вони голосували за всіма внесеннями тих, що проявляли безоглядність, вони все схилилися перед погрозами. Аналогічне, хоч — зовсім природно — в дрібній мірі, явище обсервуємо й тут. Треба з цією аномалією скінчити, треба заставити безпартійних скрісталізуватися сюди чи туди, або створити власну партію й відповідальну фракцію.

Третім завданням Парламентарної Репрезентації закріпити національну солідарність народного представництва, основу, на якій так блискучо проявилася була подія українських народних мас в 1922 р. і тим більше, що грядуть нові події, які вимагатимуть від нас ще більшого напруження всіх організаційних сил.

Жіночі модні матер'яли

Шовки, Полотна
Мужеськ! сукна

1630

41—7

ПРОДАЖ

ФІРМА
РОМАН

ЗУБИК

Вулиця, Галицька 16.

Коли це станеться, тоді зросте і закріпиться авторитет народного представництва, тоді Парламентарна Репрезентація як сила, наділена за-

гальним довірям, займе належне місце на відповідальних щаблях громадського життя.

Ф. Ф.

Шляхи Франції.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 21. серпня 1926.

I.

Посли й сенатори, відбувши маніфестацію "Національного Зібрання" у Верселі, розішались на ферії. Остався в Парижі президент кабінету і міністр скарбу, Пуанкаре, і видає всякі розпорядки проти доріжні, яка росте з дня на день, і проти біржової спекуляції франком, який то піднімається, то падає. А народна маса — та сама мітична "народна" маса, в котрій дехто хоче віднайти альфу й омегу політичної, соціальної і вської іншої мудрості — та славетна маса вряда-годи кидас камінням і лайками на американських і англійських туристів, котрі за добрі гроші возяються по вулицях Парижа, дають жити великим і дорогим готелям, грубо платять за найменший кусник м'яса в люксових ресторанах тай, сиплячи грошей 10 а то й 20 разів більше дійсної вартості за капелюшки, спіднички і шовкові підсвідні штангата, — удержують у цигутичній стані цілу одну велику французьку індустрію, з її власниками, акціонерами, продавцями, робітниками, з їх дітьми і жінками. Пі туристи, мовляв, винні тому, що французький скарб недухає. Це нісенітниця, а ображений турист, вернувшись до дому, буде в своїй країні осередком ненависті до Франції, але що з того? Народ (котрий не забуваймо, є тут конституційним сувереном) вірить, що всьому винні чужинці, і дає камінням і лайками вислів тому своєму розумінню державних фінансів. А підшпунули суверенові таку глибоку думку віддані кожодчасному урядові газети. Парламентові, бач, і урядові треба було відвернути на когось іншого вину за інфляцію, і жертвою падає одно з багатств Франції — туристичний рух.

Такі "способи" зрештою є в традиції тутешньої народоласти. Ось один з найкращих його дагачів, Клемансо, із сулокийним цинізмом приказав був роздуть до колосальних розмірів особу і злочинства такого Ландрю і оповіданнями про них набивати народно головою якраз у пору, коли хотілося йому мати свободну руку в редакції версайського мира. Народ цілими тяжкими сувереном пристращав до найменших подробиць біографії Лан-

*) Помістивши допис нашого парижського кореспондента на тему економічної кризи у Франції, її причин та спроб направи, не можемо погодитися з провідною думкою цієї кореспонденції про те, немов то в і к л ю ч и м явищем зниження курсу франку є вибухливий парламентаризм і немов би всі соціалістичні проекти санації були тільки утопією, підправленою безвідповідальною демагогією. На теперішнє положення Франції складаються глибокі причини, які, на яких і ця кореспонденція зупиняє наш шар, дописувач Франції не є оазою, доведеною до руїни парламентарним режимом, тільки одним більшим клячем європейського економічного організму. Запанад Франції є перш усього наслідок і наслідком повного воєнного виснаження і постраждалих величезних матеріальних вартостей в користь інших держав, що не постраждали у такій мірі через війну, а дальше в користь інших континентів (головно американського). Парламентарна система, як і всяка інша, має свої світла і тини. Вона — з обов'язковою становила й гірша, ніж ліпша, як і кожна інша. Те саме торкається і соціалістичних проектів і навія, про що будемо говорити подальше своїм замислом найбільш нагоді. Редакція.

дрю і його наречених, а Клемансо за той час амайстрував той знаменитий версайський "мир", за який прийдеся солени платити грядучим поколінням Франції. Сам він, ні його син ні брат, не можуть і не будуть відповідати за нещастя, спричинені тим миром. За розв'язке життя і політичній діла Людовика XV-го заплатив головою його анука і наступник Людовик XVI; то лежало в суті тодішнього французького державного порядку. За прогріхи Франца Йосифа заплатив — і як ще! — Карло. Натомість Клемансові доволі було внести димісію, щоб самому бути поза всякою відповідальністю, а свого братаві й синові дати свободну руку у веденні "гешефтів на наложених версайським і сен жерменським миром" секвестрах. Так і Пуанкаре — може наробити не знати яких фінансових помилок і абсуртів: свисток паперу, яким він повідомить президента про свою димісію, да їаю поставити його і родину його поза відповідальністю. А платити розбиті збанки буде ціла країна. Його синові чи винукові за це голова певно не злетить. Теперішня французька конституція, то знаменитого організованого і прегарно забезпеченого — безвідповідальності.

Але це тільки мимоходом. Вертаючись до фінансових заходів теперішнього міністра скарбу, треба передовсім сказати, що Пуанкаре досі ніякого плану оздоровлення не оголосив; дехто навіть думає, що він ще ні на один шлях виходу не рішився. А шляхів таких загально кажучи, є три.

II.

З них перший — перший тим, що втовкують його з найбільшою силою в голову народа-суверена соціалістичній партії — зосереджується на домаганні високого податку на капітал, або, іншими словами, на частинній конфіскації капіталу.

Невже треба додавати, що під назвою капіталу розуміються не самі гроші, а всі продукційні засоби майна — дома, поля, ліси, фабрики, торговельні підприємства?

Коліби вірити соціалістам, то високий податок на капітал в одну мить дав би французькому скарбові такі фінансові засоби, що він міг би без помочі заграничних позичок поставити на ноги французьку валюту, себто зробити перший крок і сушений акт на дорозі фінансового вицукання. На жаль або на щастя — як собі хоче — цей фінансовий соціалістичний план, як взагалі майже все інше в соціалістичній азбуці, занадто просте, аби не сказати: просташке, щоб могло без розгрому перенести єдину досі людям відому пробу і міру прегарних соціальних ідеалів і планів — маємо на думці пробу дійсності.

Тому щойно кілька років, на наших очах, соціалістичні й полу-соціалістичні німецькі уряди, хоча рятувати скарб з інфляції, а марку зі запанаду, з цілою німецькою систематичністю і безоглядністю перевели були високий соціалістичний податок на капітал. Перевели раз, перевели й другий раз. Результатом першого разу був дальший сильний упадок марки, результатом другого — її остаточна смерть. Чому? Му-

силь-же бути якийсь волос у тілі соціалістичній азубі, коли від неї гнимо тільки найгрубші.

Щоб заплатити високий податок від капіталу — 20, 30 чи 50 відсотків вартості своєї землі чи підприємства — капіталіст, котрий не може держати такої суми гроша в панчосі, мусить звідкись того гроша добути. Звідкись? З частинної ліквідації підприємства; з позички в банках; з випродажі короткотермінових державних і громадських бонів і облигацій, інакше ніяким чудом він такого величезного податку не зможе заплатити. Всі ті операції викликають колосальне запотребування готівки, великанських сум грошей грошових знаків. Щоб зааспокоїти таке запотребування і тим самим уможливити стягнення соціалістичних податків, мусів державний банк видати нову масу банкнотів. Себто, іншими словами, мусів зробити нову інфляцію. А нова інфляція стійкістю неминуучістю спричинила новий упадок марки. Тою ослаблено маркою сплачено перший податок на капітал — але марка вже була така ослаблена і стільки її тиналося по руках, що дійсна вартість призьбраної так готівки далеко-далеко не вистарчала на оздоровлення скарбу. Наложено отже і строго переведено другий податок на капітал — то було в час, коли генерал Зект ще не встиг був "райхсвером" розігнати соціалістичні уряди в Німеччині, фінансовий процес повторився, та із більшою суворістю, і марка, серед трагічних астрономічних чисел, розвіялася і ніч. Капіталісти, себто підприємчиво-продукційна класа громадянства збідніли; середня класа себто інтелект нації, пішла з торбами; робітнича класа попалася під недолю безробіття, а державний скарб остався на леді. Одні тільки банкіри, семітського роду, в своїй більшості, заробили на тих історіях гарні гроші і швидко перевели їх за границю, у тверду валюту і в капіталістичні порядки. Десятки мільонів німецької людності заплатили за соціалістичну спробу неминуваною нуждою, а держава нічого з тих страшних драчок не винесла.

Одна тільки користь виїшла з того німецькій нації: вона на довгу період, може на завсіди, зіймуніла в а л а с я від соціалістичних спроб.

Про те, як сама загрозла соціалістичного податку викликала еміграцію капіталів поза границі держави, не маємо вже місця тут говорити. А який результат дали були відомі драчки в Польщі, самі ліпше знаєте.

III.

Все те, і ще чимало дечого іншого, кинув був недавно Кайо — при всьому своєму радикалізмі — в очі соціалістичному провіднику Леонові Блюмові, відкидаючи програму соціалістичної "санації" скарбу. Натомість приняв він за свою пропозицію комітетом знавців програму санації скарбу і валюти — заграничною довгореченцевою позичкою. Заграничною, себто англо-американською. Позичка та по всій імовірності поставила би франк на ноги і внесла би лад у французький скарб. Але яким коштом?

Англо-саксонська плотохратія — невже можна їй чудуватися? — такої великої — і нової! — позички Франції не дасть і завіз очей французької демократії. Вона домагатиме заставу і гарантій. Застав у забезпеченні певних доходів на відсотки й амортизації позички, а гарантій — в такому веденні заграничної і внутрішньої політики Франції в найближчих кількадесяти роках, яке є по нутру англо-саксонським політичним інтересам в Європі і поза Європою. Читали Ви листа Касміаса до Куліджа? Там річ названа по імені, але що воно поможе? Французька демократія муситиме і то невдоволи вже — зрештою збідніти суверенітету Франції у великих ліній політики заграничної передовсім, внутрішньої потім, якщо не знайдемо у Франції людний уряд доволі сильний, щоб пере-